

Congres GG K&J 2022: In contact

Workshop 1:
(veer)Kracht in kwetsbaar ouderschap

Workshop 2:
Samen Kriebelen -
In contact met KOPP/KOAP en hun ouders

13 september
2022

Programma

1. Intro: Familieplatform en KO(A)PP
2. (veer)Kracht in kwetsbaar ouderschap
De ouder met een psychische kwetsbaarheid
Veerkracht en het KOPP – preventiegesprek
3. Samen Kriebelen: In contact met KO(A)PP en hun ouders
Bejegening en informatie
Veerkrachthelpers en thema's Kriebel
Materialen en methodieken

Voor we beginnen...

Vragen stellen mag altijd tijdens de vorming!
Onderbreek ons gerust.

KOPP|KOAP is een veelvoorkomend fenomeen. Ben je geraakt of heb je het even moeilijk? Ga gerust een luchtje scheppen, spreek mij aan tijdens de pauze, spreek erover met collega's, ... Doe wat goed voelt voor jou.

Ook achteraf zijn we beschikbaar voor vragen of een gesprek (live, telefonisch of via mail).

Familieplatform

Familiereflex en dialoog

Zorgorganisaties inspireren en stimuleren tot het realiseren van een familiebeleid

Verenigen en versterken van familieorganisaties en hun leden

Kwaliteitsbewaking en beleidsbeïnvloeding

Bijzondere aandacht voor het 'kind van'

Lidorganisaties

PSY
CHON
SEN
ET .BE

BERDACHE

Vlaamse Vereniging voor
Ouders van Couveusekinderen

ZELFHULPGROEP NOAH
Ouders van drugsverslaafde kinderen

ICHTHYOSIS vzw
asbl

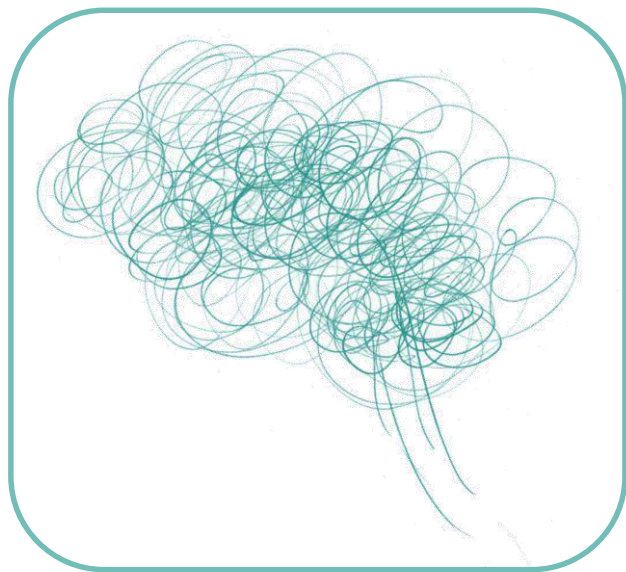
België / Belgique

KOPP binnen Familieplatform

een greep uit onze projecten

De letterwoorden

Kinderen met een ouder met een psychische problematiek

KOPP

Kinderen met een ouder met een afhankelijkheidsproblematiek

KOAP

KOPP in een notendop

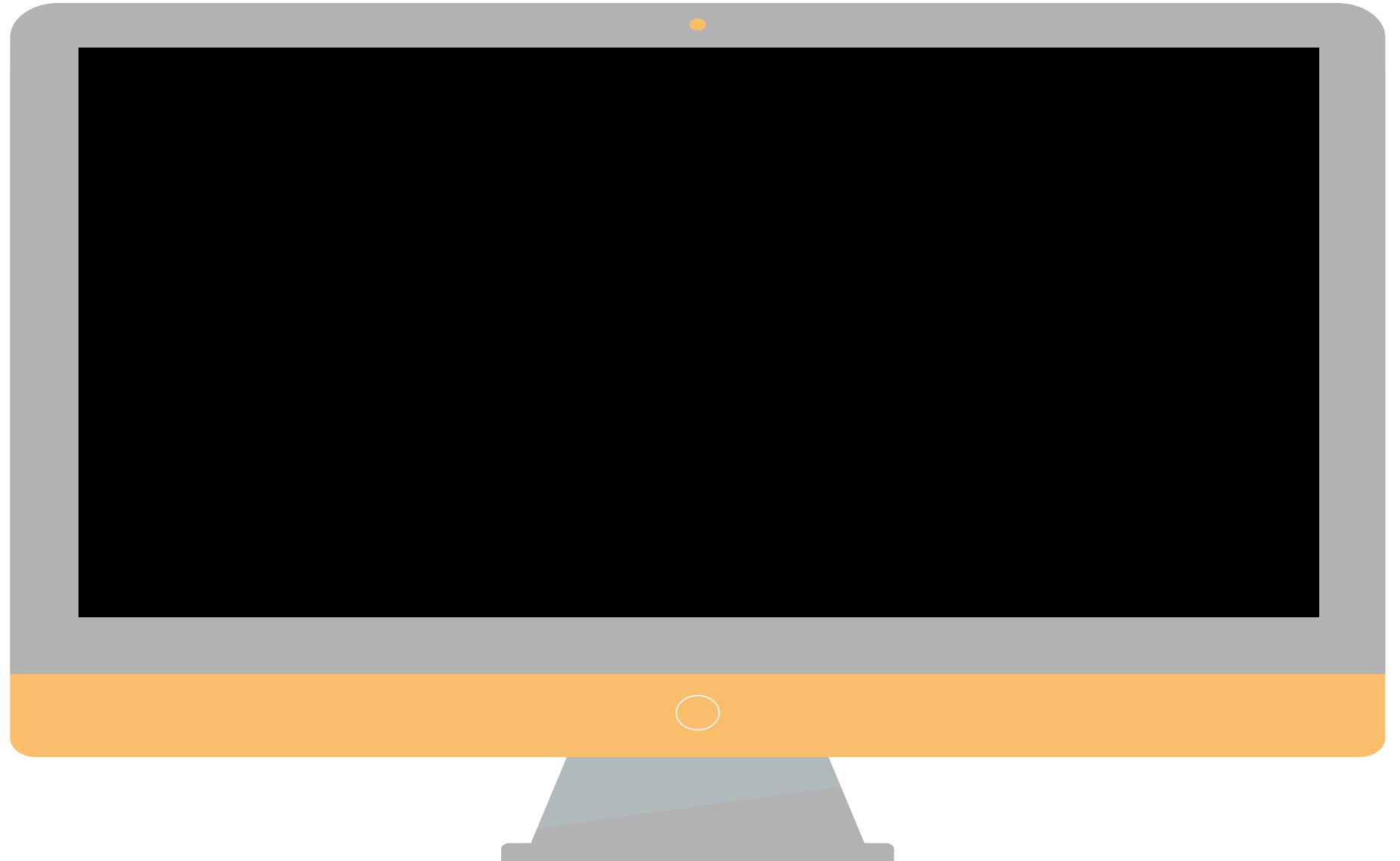

(veer)Kracht in kwetsbaar ouderschap

Marble sound: Ship in the sand

Dynamieken bij de ouder met ...

- Gevoelens van schaamte en schuld
- Gevoel gezin in de steek te laten
- Laag zelfwaardegevoel in rol als ouder
- Verdriet
- Zich anders voelen, angst voor etiket/reacties van anderen
- Gevoel van falen (⇒ schuldgevoelens ⇒ ontkenning)
- Mogelijke terughoudendheid of gevoel van bedreiging
- Vragen over ouderschap

Quotes

Tine

"Ik ben er niet zo bij met m'n hoofd en merk dat ik mijn kinderen niet alle aandacht kan geven die ik wil. Ik weet dat ze dit lastig vinden en misschien wel teleurgesteld zijn in mij."

Jef

"Mijn dochter begrijpt niet goed wat er met mij aan de hand is. Ik probeer het haar uit te leggen, maar ik mis de juiste woorden."

Tiffany

"Mijn zoon zit thuis bijna altijd op zijn kamer en heeft niet zoveel zin in contact met mij. Ik begrijp het wel, ik ben ook niet altijd de gezelligste thuis. Toch voel ik me er rot over."

Noden van de ouder met ...

- o Gezien worden als ouder; niet enkel als patiënt
- o Veiligheid en vertrouwen
- o Niet- veroordelende houding
- o Mildheid en erkenning
- o Hulpverlening die kijkt naar het gedrag en de intentie van de ouder en niet naar de diagnose: wat lukt nog wel en wat (tijdelijk) niet meer
- o Kinderen zijn welkom

Noden van de ouder met ...

- o Tijdspectief inbrengen: nu is het moeilijk, later kan het weer anders gaan
  - Het huidig moment = een crisismoment,
je leert het gezin op zijn 'slechtst' kennen
- o Heb respect voor de ouder, in elke situatie
- o Hulpverlening die van mens tot mens spreekt, van ouder tot ouder
- o Hulpverlening die durft spreken

Belang van ouderschap en welzijn van kinderen bespreekbaar maken

TIPS

om met je patiënt/cliënt over ouderschap en welzijn van kinderen te spreken

- Bouw het als vanzelfsprekend in: van bij het begin, voor alle ouders
- Hanteer als uitgangspunt: een kwetsbare ouder met mogelijkheden ipv een falende ouder.
- Geef erkenning! Zie de inzet van de ouder, zoek naar de opbouwende bedoeling van de ouder t.o.v. de kinderen
- Neem de ouder au serieus, geef hem/haar de regie zoveel waar mogelijk (wat wil hij/zij voor de kinderen?)
- Doe gewoon, zoals je met andere ouders een babbel slaat aan de schoolpoort, bij de burens, bij familie, ...
- Hanteer een milde basishouding, met een open blik, let op eventuele vooroordelen bij jezelf
- Vergeet niet: de ouder worstelt mogelijk met gevoelens van schaamte, schuld, angst, ... als het gaat over zijn/haar rol als mama of papa

Ouderschap bespreekbaar maken: drempels

- **Aarzelings:**

Ik ben hulpverlener van deze patiënt en werk rond zijn hulpvraag: is het wel mijn rol om hem aan te spreken over zijn ouderrol?

- **Onzekerheid:**

Ik ben hulpverlener van het kind. Ik spreek wel mét de context, maar mag ik deze ook aanspreken?

- **Handelingsverlegenheid:**

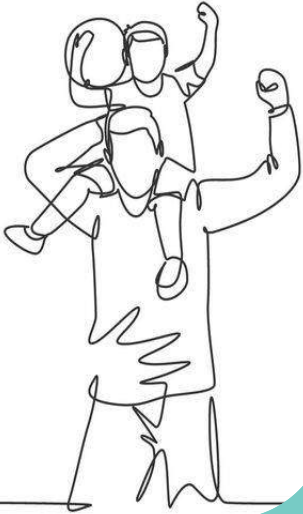
Hoe doe je dat? Spreken met de ouder over het welzijn van het kind?

→ **Nood aan houvast: KOPP – preventiegesprek**

Doel KOPP-preventiegesprek

De 4 veerkrachthelpers

= Concrete handvaten om veerkracht te helpen uitbouwen in en rond het leven van de kinderen

- o Geeft kracht aan de ouder: weten dat je iets kan betekenen, dat je iets kan doen t.a.v. je kind ipv enkel het schuldgevoel dragen
- o Hulpverlener als partner:
  - samen de veerkrachthelpers overlopen
  - samen bekijken wat kan werken voor dit gezin
  - samen oefenen/voorbereiden
  - helpen warm houden

De veerkrachthelpers

1. Informatie
2. Ruimte voor gevoelens
3. Een extra vertrouwenspersoon
4. Kind kunnen zijn

Warme waakzaamheid

Mogelijk risico bij ouder met psychische-/ verslavingsproblematiek:

- ⬇ emotionele beschikbaarheid
  - ⬇ voorspelbaarheid
  - ⬇ vermogen om structuur aan te bieden
  - ⬇ dagelijkse praktische zorg rond krijgen
- ⇒ ⬆ Draaglast kind: welbevinden ⬇
- ⬆ risico op verwaarlozing en mishandeling

IT TAKES A VILLAGE

Warme waakzaamheid

Blijf inzetten op:

- ➔ Bespreekbaar maken ouderschap en welzijn kind
- ➔ Steun, openheid, zorg
- ➔ Inschakelen netwerk en zo versterken veerkracht
- ➔ Monitoring: alert blijven voor mogelijke verontrusting
- ★ Kind in je achterhoofd houden als je met de ouder werkt

De Kindreflex (www.kindreflex.be)

IT TAKES A VILLAGE

(veer)Kracht in kwetsbaar ouderschap

- Spreken over ouderschap en welzijn van de kinderen: de 4 veerkrachthelpers
- Mildheid, openheid, respect en erkenning
- Regie bij de ouder
- Ook:
  - Lotgenotencontact
  - Betrekken van een ervaringsdeskundige
  - Oudergroep organiseren

Waar kan je terecht?

- Schakel betrokken instanties in en hoor wat zij kunnen bieden: de begeleiding van het PZ, de sociale dienst, CGG, ...
- Ondersteuning ouder: CGG, CAW, opvoedingswinkel, ...
- Lotgenotencontact en info voor familie/ouders: Similes of andere familievereniging afhankelijk van problematiek
- Werken met een ervaringsdeskundige ouder
- Online info: K&G, groeimee.be (Expoo), ZITDAZO, ...

Samen
Kriebelen: in
contact met
KO(A)PP en
hun ouders

In contact met KOPP/KOAP, belang?

- Het kind of de jongere wordt gezien
- Het KOPP – thema krijgt een plaats: open communicatie
- Kans om vragen of zorgen te delen
- Bouwen aan een versterkte veerkracht
- 1/3^e regel – Risico verkleinen
- Preventie - toekomst

In contact met KOPP/KOAP, hoe doe je dat?

- Begin bij het begin: BEJEGENING
- Info – info – info
- Helpen met de veerkrachthelpers
- Thema's om te kriebelen
- M&M: methodieken en materialen

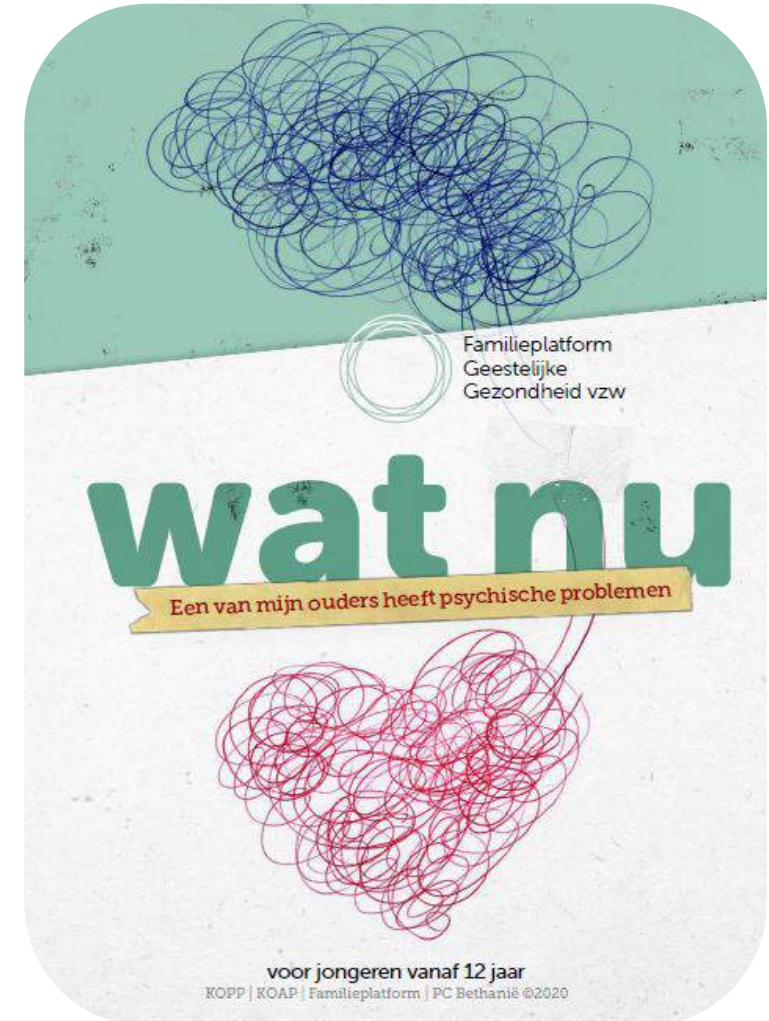
WELCOME

WE'RE GLAD YOU'RE HERE!

Het kind zien – hallo zeggen – een complimentje maken – een speelhoek – high-five – je mag er zijn – het zal voor jou ook niet altijd gemakkelijk zijn – tijd maken voor vragen – de ouder actief betrekken – de andere partner/zorgfiguur uitnodigen - ...

Info - info - info

- Naast bejegening, is **informatie voor kinderen en jongeren** ontzettend belangrijk en veerkrachtversterkend
- Informatie over:

mentaal welzijn en psychische problemen in het algemeen
wat er aan de hand is met de ouder
over de begeleiding die aan de ouder wordt geboden
wie contactpersoon is voor het kind
- Hoe? Welke taal kan je gebruiken?

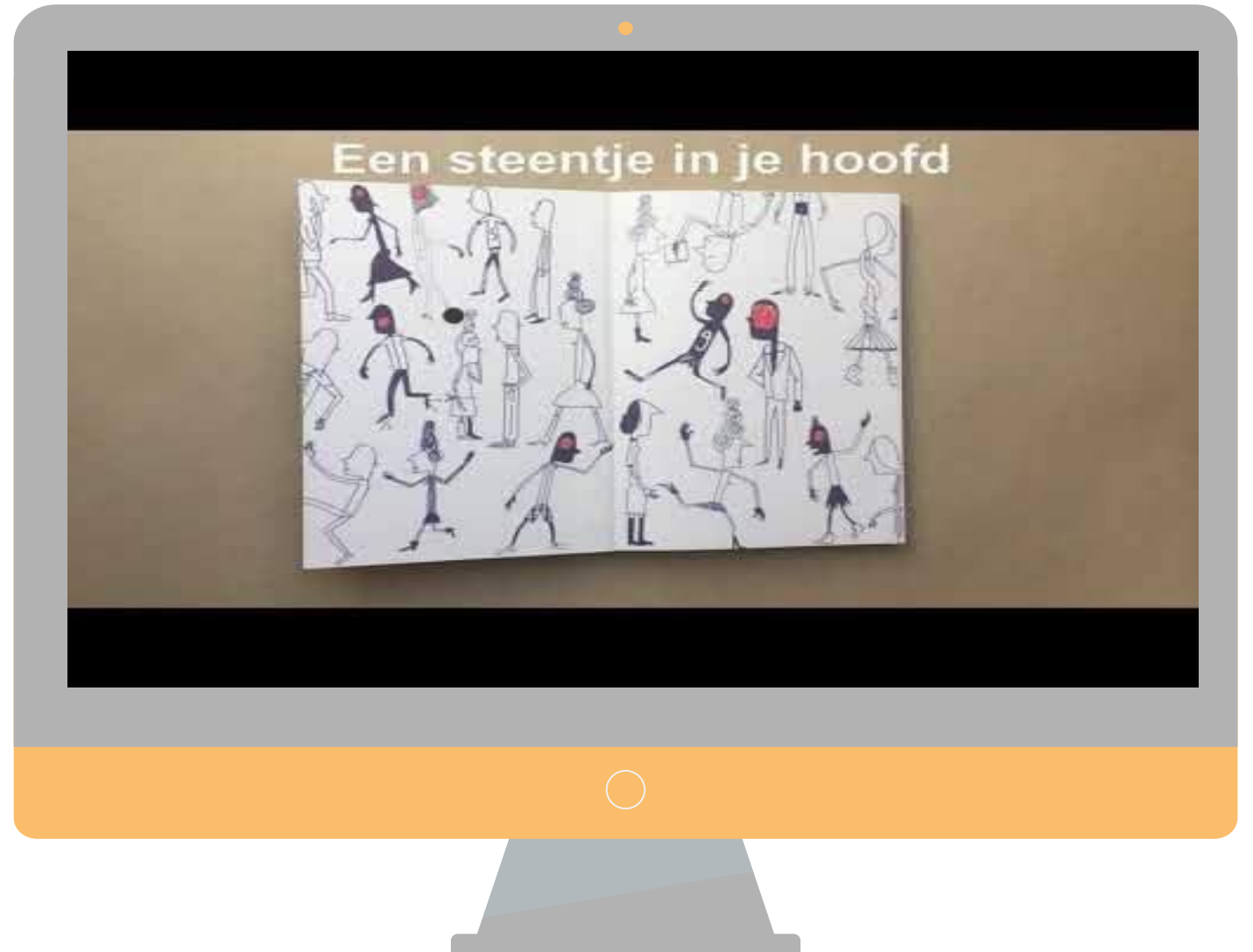
Welke taal kan je gebruiken?

Vind inspiratie in brochures, boekjes, websites, getuigenissen,...

Bijvoorbeeld:

- Doe- leesboekjes Familieplatform
- (voorlees)boeken 'Met Kriebel op reis'
- Brochures VAD (specifiek over verslaving, gebruik)
- Reportage Karrewiet, Steentje (Brenda Froyen) en vele andere filmpjes (zie webpagina van Familieplatform www.koppkoapdigitaal.be)
- Enkele metaforen uit 'Met Kriebel op reis': bespreekbaar maken van psychische problemen
- Ijsbrekers uit 'Met Kriebel op reis'

Een steentje in je hoofd – Brenda Froyen en Tom Schoonooghe

Tips om contact te maken met KOPP/KOAP

- Peil steeds naar wat het kind zelf al weet. Vertrek van wat het kind zelf zegt.
- Neem het gedrag van de ouder als aanknopingspunt
- Pas je taal aan het niveau van het kind of de jongere aan
- Speel, teken, doe, wandel, ... terwijl je praat
- Neem een half uurtje tijd om samen een brochure/boekje te overlopen
- Werk je mobiel: neem steevast tekengerief of een spelletje mee en trek ook even tijd uit voor de kinderen
- Licht het kind in over bv. een veiligheids- of weekendplan van de ouder
- Organiseer een rondleiding voor kinderen (residentieel)
- Creëer een gezellige gezinsruimte (residentieel)
- Organiseer een familiedag
- Bereid met de ouder voor hoe hij/zij met het kind kan spreken over wat er de ouder aan de hand is
- ...

Wie weinig contactmomenten heeft (bv. crisisafdeling):
inzetten op bejegening en informatie (! Meenemen in overdracht)

Wie meer contactmomenten kan inbouwen:
verschillende thema's en veerkrachthelpers samen verkennen

DE TIJD NEMEN

**WANT NIET ALLES
DAT TIKT
ONTPLOFT**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

HET NU

**DAT IS TOCH
WAAR DIE GOEROES
DE HELE TIJD
UITHANGEN**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

**DAAR WAAR
DE ZEEËN VAN TIJD
SAMENKOMEN
IS HET ALTIJD DRUK**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

TIJD

**4 KLEUREN
3 STAAFJES
7 RONDJES
EN EEN BEETJE CHAOS**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

Helpen met de veerkrachthelpers

Overloop samen met het kind, de jongere en/of zijn ouder de 4 veerkrachthelpers:

- zoeken naar haalbare acties per veerkrachthelper
- werken/spelen/praten/doen rond deze veerkracht vanuit de thema's van 'Met Kriebel op reis'

Thema's om te kriebelen: Met Kriebel op reis

Met Kriebel op reis: 8 thema's

1. Een goed vertrek maken
2. Werken aan veiligheid en vertrouwen
3. De thuissituatie bespreekbaar maken
4. Je bent niet alleen
5. Sociale steun
6. Informatie/psycho-educatie
7. Gevoelens
8. Zelfzorg

Enkele methodieken van Kriebel

Gevoelens

Spel: Sping-kikker-spring
Boekjes: Vrolijk en
De kleur van emoties

Steunfiguur

Sociocards
Stamboom
Lego

Zelfzorg

Boekje Relax Kids
Coole kikker spel
Ken je kwaliteiten

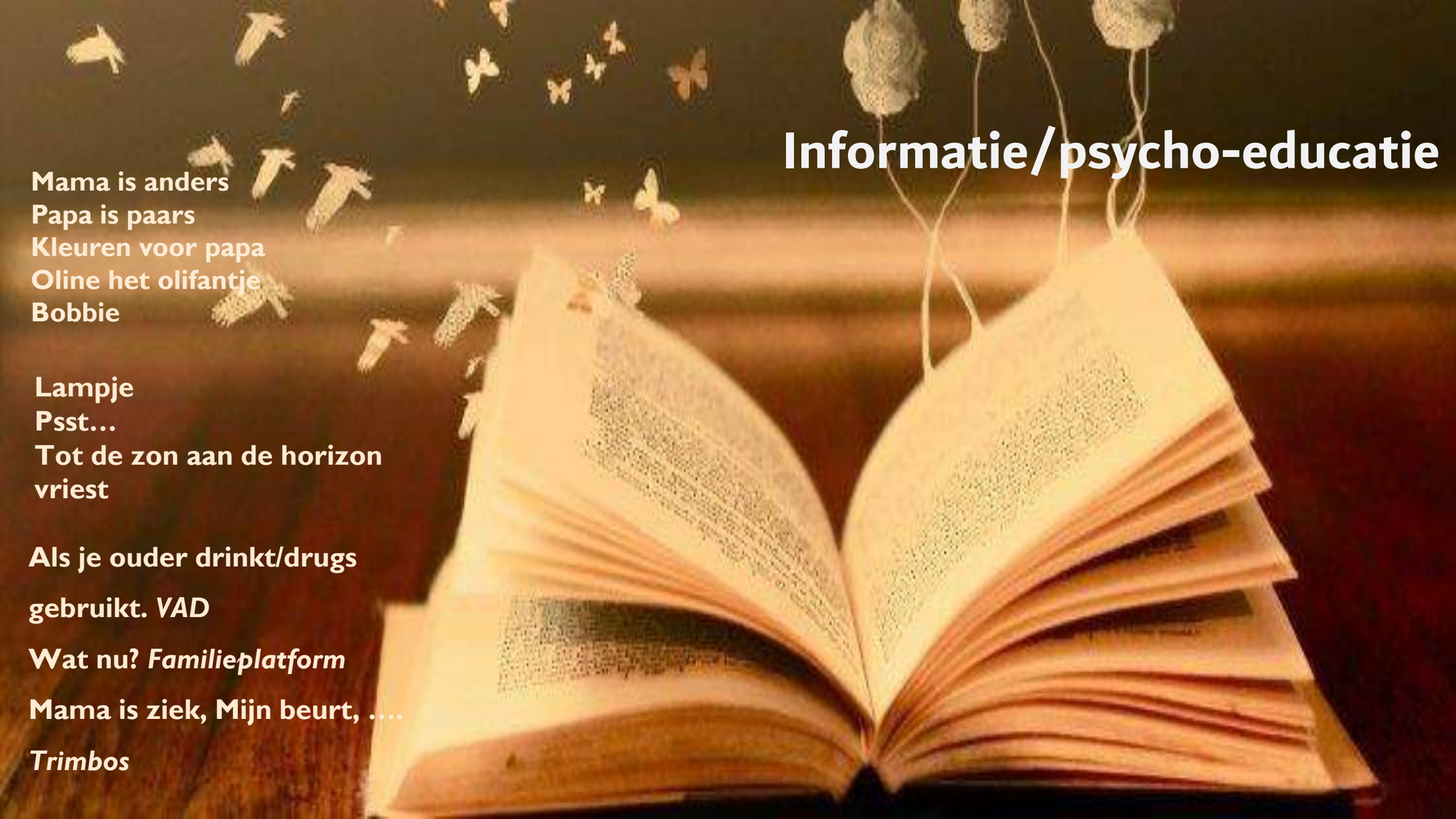
Thuisituatie

Het Huis

**Je bent niet
alleen**

Getuigenissen

Informatie/psycho-educatie

An open book with a string of dried flowers hanging from it, set against a background of flying birds and butterflies.

Mama is anders
Papa is paars
Kleuren voor papa
Oline het olifantje
Bobbie

Lampje
Psst...
Tot de zon aan de horizon
vriest

Als je ouder drinkt/drugs
gebruikt. VAD

Wat nu? *Familieplatform*

Mama is ziek, Mijn beurt, ...

Trimbos

Waar kan het kind of de jongere terecht?

- Lotgenotencontact (zie website Familieplatform)
- Lokaal CGG, individueel of groep (zie website Familieplatform)
- Facebookgroep CGG Waas en Dender (tinekebettenscgg of benkwantencgg)
- Online groepsaanbod Kopsupport.nl
- (jong)volwassen KOPP: Similes lotgenotengroepen
- Tejo
- CAW, JAC, AWEL, ...

Waar kan jij terecht?

- Netwerken Geestelijke Gezondheid Kinderen en Jongeren:
  - West-Vlaanderen WINGG
  - Oost-Vlaanderen RADAR
  - Antwerpen PANGG 0-18
  - Limburg LIGANT
  - Vlaams- Brabant YUNECO
  - Brussel BRU-STARS
- info@familieplatform.be

Dankjewel

Heb je vragen?

www.familieplatform.be